

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Juanita Zubimendi Ibarguren

*Tolosa,
Gipuzkoa
(1926-2017)*

Aurkibidea

Biografia

[Zestoa](#)ko Arroa auzoan jaio da, Muskandegi baserrian. Zortzi senidetan zaharrena, baserriko lanetan eta senideak zaintzen pasa zituen urteak 15 bete arte, Zarautzera joan baitzen orduan neskame gisa. Lau urte beranduago, etxera bueltatzeko gogorik ez eta Tolosako Politena tabernan lan egiteko eskaintza jaso bezain pronto hara joan zen lanera. Bertan ezkondu zen 22 urte zituela Jose Aierberekin. Tolosan bizi izandako garaiak kontatu dizkigu, besteak beste, taberna giroa, inauteri eta San Joan ospakizunak eta euskararen egoera. Bere hizkera, jaioterrikoaren eta Tolosaren arteko nahasketa dela esan daiteke.

Zintak

TOL-063

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Soroa Hernandez, Maddi
- **Data:** 2011-10-13
- **Iraupena:** 84 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Oruesagasti, Ainitze

Pasarteak

1. Baserriko lanak eta Arroako eskola

- **Erref:** TOL-063/003
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:04:50. **Bukatu:** 00:07:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Sei-zazpi urterekin Arroako herriko eskolan hasi zen. Etxetik oinez joaten ziren eskolara. Ordura arte, baserriko lanetan laguntzen ibili zen: soroan, itulan... Maistrak erdaraz egiten zien. Bi ahizpa zaharrenak txandaka joaten

ziren eskolara: bat eskolara joaten zenean, bestea etxean geratzen zen anai-arrebak zaintzen, eta alderantziz.</p>

2. Eskolan, denbora gutxi

- **Erref:** TOL-063/004
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:07:03. **Bukatu:** 00:08:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

<p>Eskolako kontuak. Denbora gutxi egin zuen eskola "idazten justu-justu ikasteko" adina. Eskolan, erdaraz hitz egiten zuten. Cara al Sol kantarazten zien. Juanitaren gurasoek ez zekiten erdaraz hitz egiten.</p>

3. Eskola eta dotrina

- **Erref:** TOL-063/006
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:09:30. **Bukatu:** 00:11:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:

Eskolako kontuak. Eskolan, erdaraz hitz egiten zuten. Zigorak: txoko batean paretara begira jartzen zituzten. Dotrinara ere joaten ziren, eta hura euskaraz izaten zen. Dotrina ematen zien apaiza "nazionalista" omen zen.

4. Apaiza, zorrotza

- **Erref:** TOL-063/011
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:15:13. **Bukatu:** 00:17:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Dotrina euskaraz ikasten zuten. Apaiza zorrotza omen zen. Apaizari maistrari baino beldur handiagoa omen zioten. Meza garaian, komunian hartzeko ilaran zuzen joan behar izaten zuten. Behin, apaizak Juanitaren lagun bat jo eta lurrera bota omen zuen ilaratik kanpora zihoalako.

5. Zoru garbiketa: hondartzea, alanbrea pasatzea, argizaria ematea...

- **Erref:** TOL-063/013
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:17:55. **Bukatu:** 00:19:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

15 urte zituela, Zarautzera joan zen neskame. Baserrian eta kale etxean zer lan egiten zituen kontatzen du. Neskame zegoen etxeko garbitasuna: hondartu egiten zuten lurra, belauniko. Baserrian, berriz, argizaria eman aurretik ondo garbitzen zen zorua alanbrez.

6. Ume-zaintzaile

- **Erref:** TOL-063/014
- **Iraupena:** 0:00:59. **Hasi:** 00:19:45. **Bukatu:** 00:20:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Neskame joan zen etxean, familia izateko ziren. Etxeko lanez gain, umearen zaintzaz ere arduratzen zen Juanita. Trenez joaten zen Arroatik Zarautzera.

7. Igandetan, "libre"

- **Erref:** TOL-063/015
- **Iraupena:** 0:00:34. **Hasi:** 00:20:44. **Bukatu:** 00:21:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Zarautzen neskame egon zeneko garaiari buruz hitz egiten du. Igandetan, "libre" izaten zuen, baina ez zen beti joaten etxera. Zarauzko lagunekin paseatzera ateratzen zen.

8. Neskametzako soldata

- **Erref:** TOL-063/016
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:21:18. **Bukatu:** 00:22:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Zarautzen neskame egon zeneko garaiari buruz hitz egiten du. Zer soldata zuen aipatzen du: hilean 14 duro irabazten zituen.

9. Nagusiak eta konpas lantegia

- **Erref:** TOL-063/017

- **Iraupena:** 0:00:33. **Hasi:** 00:22:00. **Bukatu:** 00:22:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Urola Kostako lantegiak
- Lanbideak » Neskameak
- Ekonomia eta industria » Boom industrialak

Laburpena:

Zarautzen neskame egon zeneko garaiari buruz hitz egiten du. Eibarko familia batentzat egiten zuen lan. Industria txiki bat zuten, eta beren kargurako langileak zituzten. Konpasak egiten zituen.

10. Arropa garbitzera

- **Erref:** TOL-063/020
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:25:21. **Bukatu:** 00:26:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Zarautzen neskame egon zeneko etxeari buruz hitz egiten du. Komuna eta ura bazituzten. Arropak eskuz garbitu behar izaten ziren. Jendea "labaderora" ere joan ohi zen

11. Tolosara, 'Politena' tabernara lanera

- **Erref:** TOL-063/021
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:26:01. **Bukatu:** 00:27:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Lau urte Zarautzen neskame egin eta gero, utzi egin zuen. Etxera bueltatu zen, eta "han egon ezin". Tolosara lanera joateko eskaintza bat izan zuen "barrarako". 'Politena' tabernan aritu zen lanean.

12. 'Politena' taberna

- **Erref:** TOL-063/022
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 00:27:48. **Bukatu:** 00:29:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

'Politena' taberna nolakoa zen kontatzen du. Etxeko andrea Zestoakoa zen, eta ezaguna zelako joan zen bertara lanera. Tabernan, lanean zebilela ezagutu zuen senarra. Garai hartan, emakumeak ez ziren tabernara sartzen. Tabernako nagusi eta lankideei buruz hitz egiten du.

13. Feria egunean, baserritar ugari tabernan

- **Erref:** TOL-063/024
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:30:32. **Bukatu:** 00:32:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Tabernako giroari buruz hitz egiten du. Jendeak zer edan ohi zuen aipatzen du. Bigarren solairuan, jangela zegoen. Jateko zer egoten zen kontatzen du. Larunbatetan, feriara joandako baserritar asko ibiltzen zen tabernan. Emakumeak, sukaldera sartu ohi ziren salda hartzera.

14. Emakumea eta taberna

- **Erref:** TOL-063/025
- **Iraupena:** 0:00:59. **Hasi:** 00:32:52. **Bukatu:** 00:33:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Lehen, emakumeak ez ziren tabernara zerbait hartzera sartzen.

15. Tolosako kalean, euskara gutxi

- **Erref:** TOL-063/027
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:35:28. **Bukatu:** 00:36:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Gerra ondorenean, Tolosan euskara gutxi entzuten omen zen. Kalean, ez zen entzun ere egiten euskararik.

16. Tabernan, baserritarrek euskaraz

- **Erref:** TOL-063/029
- **Iraupena:** 0:00:30. **Hasi:** 00:37:44. **Bukatu:** 00:38:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Larunbatean, feria egunean, baserritar asko joaten zen Juanitak lan egiten zuen tabernara. Baserritarrek euskaraz eskatzen omen zuten tabernan.

17. Errenteriako lehengusua etxean ezkutatuta

- **Erref:** TOL-063/035
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:47:30. **Bukatu:** 00:49:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

Gerra denboran, Errenteriako lehengusu bat eduki zuten baserrian ezkutatuta. Belar eta lasto artean ezkutatzen omen zen, ganbaran. "Nazionalak" Arroa inguruetan sartzen ikusi omen zituzten; etxe inguruko mendi batera igo zirela kontatzen du.

18. Nobiotan, paseoan

- **Erref:** TOL-063/038
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:50:50. **Bukatu:** 00:51:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

Nobiotako garaian, Tolosan zer giro zegoen aipatzen du. Paseoan ibiltzen omen ziren.

19. Igandetako dantzak

- **Erref:** TOL-063/039
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:51:30. **Bukatu:** 00:52:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Igandetean, Plaza Berrian dantzaldia izaten zen. Denbora batean, frontoian ere egon omen zen. Musika erdalduna izaten omen zen. Dantza "helduta" egiten zen.

20. Inauterietan aurrenezko

- **Erref:** TOL-063/043
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:55:45. **Bukatu:** 00:57:31

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Inauteriak

Laburpena:

Senargaiaren etxera lehenengo aldiz inauterietan joan omen zen. Tolosako inauterietan aurrenezko egon zeneko oroitzapena kontatzen du. Edadeko gizonak eta jende serioa "ttantto" edo brusa jantzita ikustean harritu egin omen zen. Gauetan ere festa egoten zen.

21. Inauterien, Donostiatik emakumeak Tolosara

- **Erref:** TOL-063/044
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:57:31. **Bukatu:** 00:58:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Sexua
- Aisia » Jai-giroa » Inauteriak

Laburpena:

Tolosako inauterien fama. Lehen, gizonak bakarrik ibiltzen ziren festan, eta emakumeak etxean geratzen ziren. Inauterietan, Donostiatik "fulanak" joaten omen ziren Tolosara, eta hortik etxeetan zer gorabehera sortzen ziren kontatzen du.

22. Inauterietako txilaba

- **Erref:** TOL-063/049
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 01:01:37. **Bukatu:** 01:02:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Inauteriak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Tolosako inauteriei buruz hitz egiten du. Lehen ere txilaba erabiltzen omen zen. Juanita txilabak jositakoa da, eta tela zer dendatan erosi ohi zuen aipatzen du: 'Kilo'-koan, 'Anttonineko denda'-n...

23. San Joanetako bazkaria

- **Erref:** TOL-063/051
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 01:03:58. **Bukatu:** 01:05:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

San Joan jaiei buruz hitz egiten du. Familiakoek bisita izan ohi zuten jai

horretan. Famili giroan pasatzeko jaia omen da. Zer jateko prestatzen zen kontatzen du.

24. San Joanetako zezenketak

- **Erref:** TOL-063/053
- **Iraupena:** 0:00:43. **Hasi:** 01:05:35. **Bukatu:** 01:06:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Zezenak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

San Joanetako jaiei buruz hitz egiten du. Bazkal ondoren, senarra eta haren aita zezenketara joan ohi ziren. Zezenketa "famatuak" izaten ziren, eta kanpoko jendea ere joaten omen zen ikustera.

25. San Joanak, Zumardi Handiko aureskua

- **Erref:** TOL-063/055
- **Iraupena:** 0:00:44. **Hasi:** 01:06:50. **Bukatu:** 01:07:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:

San Joanetako jaiei buruz hitz egiten du. Familiarekin egon, elkarrekin bazkaldu eta zezenketak ikustera joan ohi zen jendea. Zumardi Handian, aureskua izaten zen. Udaberri dantza-taldea aipatzen du.

26. Meza eta prozesioak

- **Erref:** TOL-063/058
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 01:08:57. **Bukatu:** 01:10:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

Lehen, jaiegunetan, elizak bete egiten ziren, eta prozesioetan jende askok parte hartu ohi zuen.

27. Herriko dendak

- **Erref:** TOL-063/060
- **Iraupena:** 0:00:41. **Hasi:** 01:11:19. **Bukatu:** 01:12:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Lehen, Tolosan denda txiki ugari zegoen. Desagertzen ari direla dio. Kale nagusian egin ohi zituen erosketak; 'Garmendia' jangai-denda aipatzen du.

28. Gizona lanera, emakumea etxeko lanetan

- **Erref:** TOL-063/062
- **Iraupena:** 0:00:29. **Hasi:** 01:15:31. **Bukatu:** 01:16:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Lehen, gizona joan ohi zen etxetik kanpora lanera, eta emakumea etxeko lanez arduratu ohi zen. Emakumeak zer zeregin izaten zituen aipatzen du: otorduak jarri, erosketak egin, etxea garbitu...

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-01-07

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com